

Odisee
DE CO-HOGESCHOOL

Maximaal inzetten op Megataal in de kleuterklas

Tweede & derde kleuterklas

Marlies Algoet - Odisee

11/02/21

Na deze workshop

- ✓ heb je de basics rond **taalverwerving en taalbevordering** opgefrist
- ✓ heb je enkele zeer krachtige **talige powertools** (interactievaardigheden) opgefrist
- ✓ beschik je over een krachtige **kapstok** om alle activiteiten in de tweede – derde kleuterklas **maximaal taal- en denk-krachtig te maken**, rekening houdend met de ontwikkelingskenmerken van de kleuters en met tijd
- ✓ bekijk je bepaalde **routines en vaak voorkomende activiteiten**, zoals onthaal, kiesmomenten, ... met andere ogen

Op het menu vandaag...

1. *Vier- en vijfjarige kleuters*
2. *Taalverwerving bevorderen: basics*
3. *Taaldenkverwerving maximaliseren: enkele talige powertools*
4. *1.+2.+3. = kapstok voor alle activiteiten (taal, WO, WI, BO, ...)*
5. *Toepassing: onthaal, kiezen, ...*

<http://maximaal-megataal.odisee.be>

Een boek vol tips voor meer taal, meer denken en meer onderwijstijd in de tweede en derde kleuterklas

Maximaal Megataal

Marlies Algoet (Odisee Brussel)

Feedbackgroep:

Ellen Bogaert OCB

Joke Boeckx (VBB)

Irina Estercam (VBB)

Lut Bylois (VBB)

Evelien Gheeraert OCB

Kathleen Oosterlinck OCB

INHOUDSOPGAVE

Op het menu vandaag...

1. Vier- en vijfjarige kleuters
2. Taalverwerving bevorderen: basics
3. Taalverwerving maximaliseren: enkele talige powertools
4. 1.+2.+3. = kapstok voor alle activiteiten (taal, WO, WI, BO, ...)
5. Toepassing: onthaal, kiezen, ...

DEEL 1

Ontw.kenmerken,
interactiekwaliteit,
tijdsbesteding
kleuterklas

DEEL 2

9 momenten in de
kleuterklas:
TOEPASSING van alles

SCHIP AHOI PIRAATJE!

BEWEGINGSOPVOEDING: SCHOENEN AAN EN UIT

SMAKELIJK IEDEREEN!

TUSSENDOORTJE

WAT HEB JE DIT WEEKEND GEDAAN?

KRINGGESPREK

Datum / /	Thema: Piraten Activiteiten
8.20 - 9.00	Goedemorgen piraten! Osthaal, kalenders en dagelijks kringgesprek
9.00 - 10.00	Schip ahoi piraatje: bewegingsopvoeding
10.00 - 10.10	Smakelijk piraten! Tussendoortje
10.10 - 10.20	WC en jassen
10.20 - 10.40	Speeltijd
10.40 - 11.20	Hoera, piraat Lucia is jarig! Feest!
11.20 - 12.00	Hoera, piraat Lucia is jarig! Feest!
13.20 - 14.30	Alle hens aan spel: kiezen - spelen - terugblik
14.30 - 14.40	Smakelijk piraten! Tussendoortje
14.40 - 15.00	Speeltijd
15.00 - 15.20	Piratenverhaal + boekentas + afscheid 'op zijn piraats'

HOERA, ER IS ER ÉÉN JARIG!

FEEST!

HET IS DINSDAG EN HET REGENT.

KALENDERS

ALLE HENS AAN SPEL!

KIEZEN SPELEN - TERUGBLIKKEN

GOEDEMORGEN MEESTER JO!

ONTHAAL

ALLE HENS AAN SPEL!

KIEZEN - SPELEN - TERUGBLIKKEN

EEN BRIEF VOOR THUIS.

EEN BOODSCHAP IN DE BOEKENTAS

SCHIP AHOI PIRAATJE!

BEWEGINGSOPVOEDING: SCHOENEN AAN EN UIT

SMAKELIJK IEDEREEN!

TUSSENDOORTJE

WAT HEB JE DIT WEEKEND GEDAAN?

KRINGGESPREK

HET IS DINSDAG EN HET REGENT.

KALENDERS

GOEDEMORGEN MEESTER JO!

ONTHAAL

Datum / /	Thema: Piraten Activiteiten
8.20 - 9.00	Goedemorgen piraten! Osthaal, kalenders en dagelijks kringgesprek
9.00 - 10.00	Schip ahoi piraatje: bewegingsopvoeding
10.00 - 10.10	Smakelijk piraten! Tussendoortje
10.10 - 10.20	WC en jassen
10.20 - 10.40	Speeltijd
10.40 - 11.20	Hoera, piraat Lucia is jarig! Feest!
11.20 - 12.00	Hoera, piraat Lucia is jarig! Feest!
13.20 - 14.30	Alle hens aan spel: kiezen - spelen - terugblik
14.30 - 14.40	Smakelijk piraten! Tussendoortje
14.40 - 15.00	Speeltijd
15.00 - 15.20	Piratenverhaal + boekentas + afscheid 'op zijn piraats'

HOERA, ER IS ER ÉÉN JARIG!

FEEST!

ALLE HENS AAN SPEL!

KIEZEN - SPELEN - TERUGBLIKKEN

EEN BRIEF VOOR THUIS.

EEN BOODSCHAP IN DE BOEKENTAS

ALLE HENS AAN SPEL!

KIEZEN - SPELEN - TERUGBLIKKEN

Maximaal Megataal

Marlies Algoet (Odisee Brussel)

Feedbackgroep:

Ellen Bogaert OCB

Joke Boeckx (VBB)

Irina Estercam (VBB)

Lut Bylois (VBB)

Evelien Gheeraert OCB

Kathleen Oosterlinck OCB

EEN BOEK VOL TALIGE TIPS BIJ ROUTINES IN DE ONTHAALKLAS EN EERSTE KLEUTERKLAS

<http://maximaal-megataal.odisee.be>

Een boek vol tips voor meer taal, meer denken en meer onderwijstijd in de tweede en derde kleuterklas

Op het menu vandaag...

1.

Vier- en vijfjarige kleuters

2.

Taalverwerving bevorderen: basics

3.

Taaldenkverwerving maximaliseren: enkele talige powertools

4.

1.+2.+3. = kapstok voor alle activiteiten (taal, WO, WI, BO, ...)

5.

Toepassing: onthaal, kiezen, ...

Vier- en vijfjarige kleuters: Wie zijn ze? Wat doen ze?

Wat zijn typische kenmerken van de vier- en vijfjarige kleuters?

Waar zijn ze mee bezig, wat doen ze graag, wat is nog moeilijk, wat zijn typische uitspraken, ...?

www.menti.com

Code: 4885857

5 kenmerken ingeven

Ik en jij = wij

Willen weten
+ fantaseren

Veel bewegen
+ meer
concentreren

Zelfredzaamheid
+ zelfstandig

Mondelinge taal +
Ontluikende geletterdheid

Ik en jij = wij

Veel bewegen + meer concentreren

Zelfredzaam + zelfstandig

Willen weten + fantaseren

Mondelinge taal + Ontl. Gel.

Ontwikkelingskenmerken van 4- en 5-jarige kleuters (p.14-17 in het boek)

- Ik wil veel weten en fantaseer erop los (p.15)
  - Waarom-vragen, erg nieuwsgierig
  - inzicht in ruimte en tijd, oorzaak –gevolg, deel-geheel
  - Veel fantasieverhalen, interesse in vroeger en nu, sprookjes
  - De **persoon achter de klapop**
- Ik word zelfredzaam & kan al zelfstandig werken en denken (p. 15)
  - Zelfstandig bij handen wassen, toilet, jas aandoen,...
  - Trots op wat hij kan
  - Wel nieuwe uitdagingen: zoals aan-en uittrekken van kledij bij zwemmen,...
  - Niet-geleide activiteiten lukken al beter
  - Werken met een **keuzebord**, zelfstandig **kiezen** en beslissingen nemen
  - Een taak kunnen afwerken, werken met stappenplannen,...

Vervolg eigenheid 4- en 5-jarige kleuters

- Ik moet veel bewegen & kan me concentreren (p.16)
  - Beheersen van basisbewegingen, complexere bewegingen komen erbij (zoals hinkelen, springen,...)
  - Start van buitenschoolse activiteiten (zwemmen, fietsen, ...)
  - Fijne motoriek + dominante voorkeurszijde
  - **Grotere taakgerichtheid:** m.a.w. kan al langer stil zitten maar blijft nood hebben aan **bewegingstussendoortjes!**
  - Veel en gezond bewegen is noodzakelijk

Vervolg eigenheid 4- en 5-jarige kleuters

- Ik ben & jij bent: wij zijn (p.16)
  - Een gezonde zelfontwikkeling, identiteit
    - Wie ben ik en wat kan ik (soms nog overschatting)
    - Belang van positief zelfbeeld
    - Leren omgaan met gevoelens + **empathie**
  - Tolerant samenleven
    - Ontwikkelen van relatievaardigheden,
    - erkennen van sociale regels
    - Beseffen dat jouw gedrag een effect heeft op anderen

Vervolg eigenheid 4- en 5-jarige kleuters

- Ik ben taalvaardig & nieuwsgierig naar letters en cijfers (p. 17)
  - Ze hebben de taal (min of meer) onder de knie (vervoegingen, verbuigingen,...): **differentiatieperiode**
  - Fase van aarzelend spreken, omdat het nadenken en tegelijkertijd spreken moeilijk is
  - Nadenken over taal
  - Interesse in letters en cijfers
  - Met hulp van volwassene ontwikkelen van **ontluikende geletterdheid** en gecijferdheid

Dé kapstok oude kleuters (1)

Ik wil veel weten en fantaseer erop los	Ik word zelfredzaam en kan al zelfstandig werken en denken	Ik moet veel bewegen en kan me concentreren	Ik ben taalvaardig en nieuwsgierig naar letters en cijfers	Ik ben en jij bent: wij zijn

Ontwikkelingskenmerken oude kleuters

Op het menu vandaag...

1. *Vier- en vijfjarige kleuters*

2. *Taalverwerving bevorderen: basics*

3. *Taaldenkverwerving maximaliseren: enkele talige powertools*

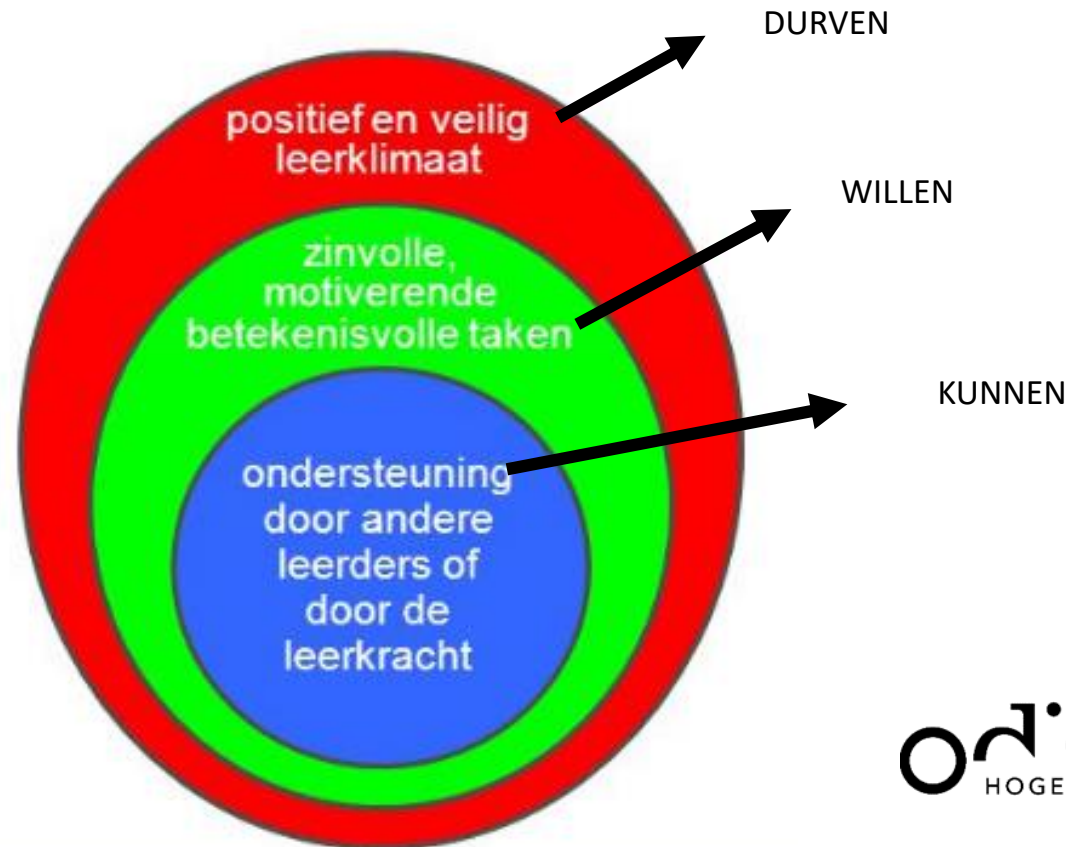
4. *1.+2.+3. = kapstok voor alle activiteiten (taal, WO, WI, BO, ...)*

5. *Toepassing: onthaal, kiezen, ...*

Drie cirkels in elkaar: voorwaarden om (taal) te leren

De drie TVO-cirkels

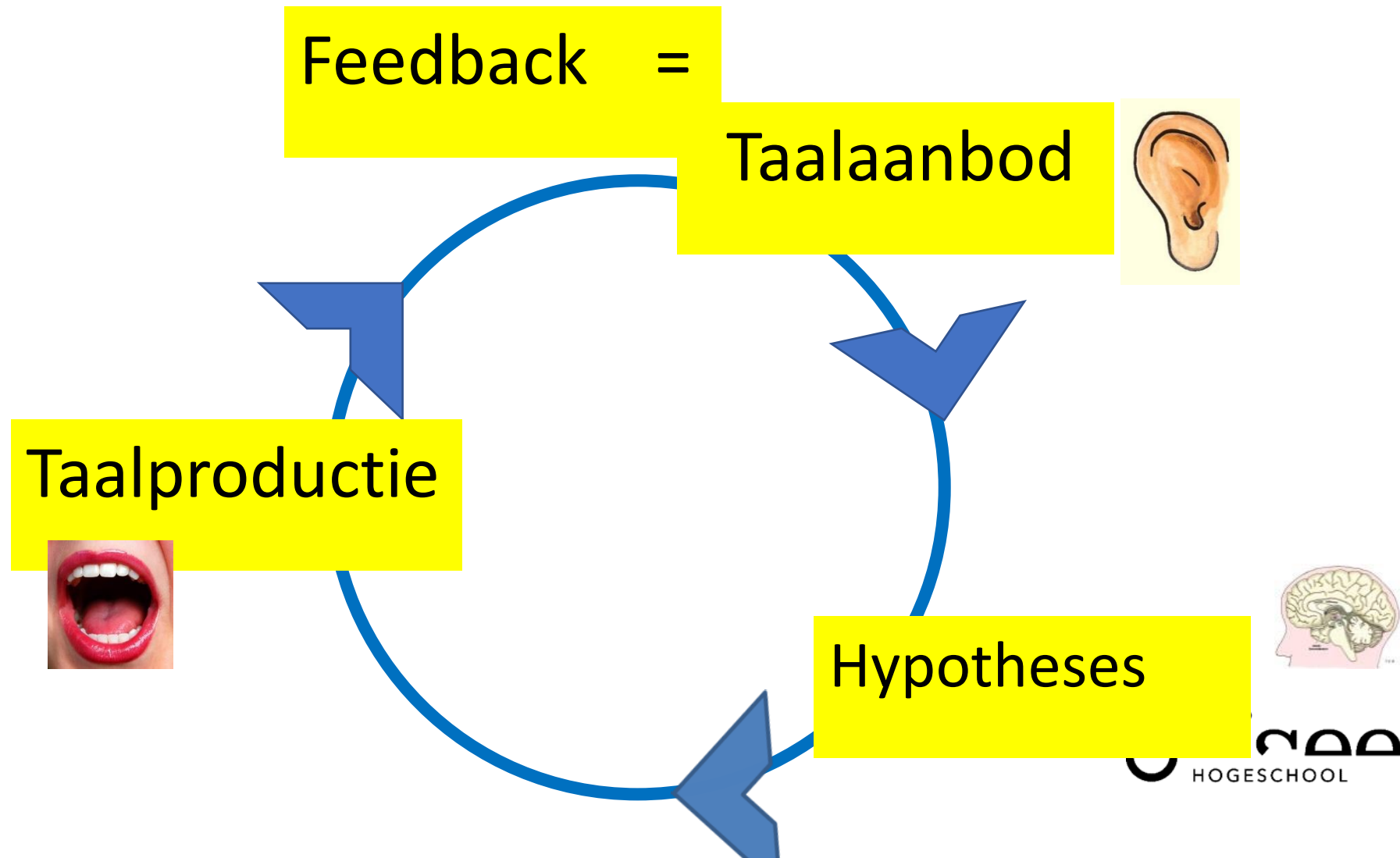

Durven, willen, kunnen: scaffolding, modeling

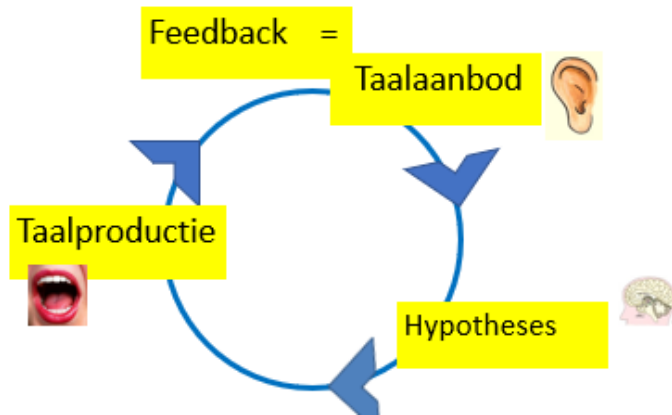

Cyclus natuurlijke taalverwerving

Vb.

Cyclus natuurlijke taalverwerving

Baby: eten, slapen, drinken, pipi doen

→ *Hoort: at gegeten; sliep geslapen; dronk gedronken; deed gedaan*

→ *Zegt nog niet zoveel, maar bv.: edaan!*

Peuter&kleuter: wandelen, huilen, knippen, plakken, knutselen, ...

→ *Hoort: wandelde gewandeld, huilde gehuild, ...*

Kleuter: verleden tijd: + de / ge ... +d

--> *Zegt: eette gegeet; slaapte geslaapt, ...*

-- > *Zegt: atte, gegeet; sliapte geslapen, plokte, geplokken, ...*

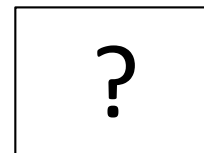
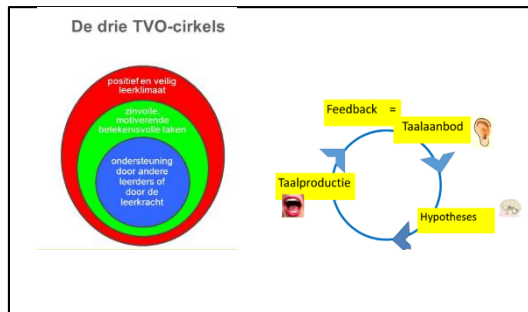
-- > *Langzaam maar zeker: steeds juister*

(?? Rekte – rok; geslagen – geslaan/geslaagd)

Dé kapstok oude kleuters (2)

Ik wil veel weten en fantaseer erop los	Ik word zelfredzaam en kan al zelfstandig werken en denken	Ik moet veel bewegen en kan me concentreren	Ik ben taalvaardig en nieuwsgierig naar letters en cijfers	Ik ben en jij bent: wij zijn

Dé kapstok oude kleuters (3)

Ik wil veel weten
en fantaseer erop los

Ik word zelfredzaam
en kan al zelfstandig
werken en denken

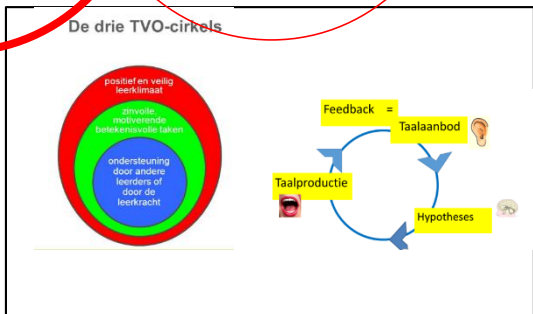
Ik moet veel bewegen
en kan me concentreren

Ik ben taalvaardig
en nieuwsgierig naar
letters en cijfers

Ik ben en jij bent:
wij zijn

?

Taaldenkhandje

Taaldenkhandje ... SLIK??

Taaldenkhandje ... Slik!!

Dé kapstok oude kleuters

Ik wil veel weten
en fantaseer erop los

Ik word zelfredzaam
en kan al zelfstandig
werken en denken

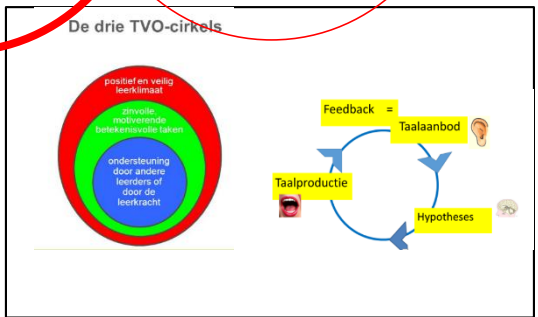
Ik moet veel bewegen
en kan me concentreren

Ik ben taalvaardig
en nieuwsgierig naar
letters en cijfers

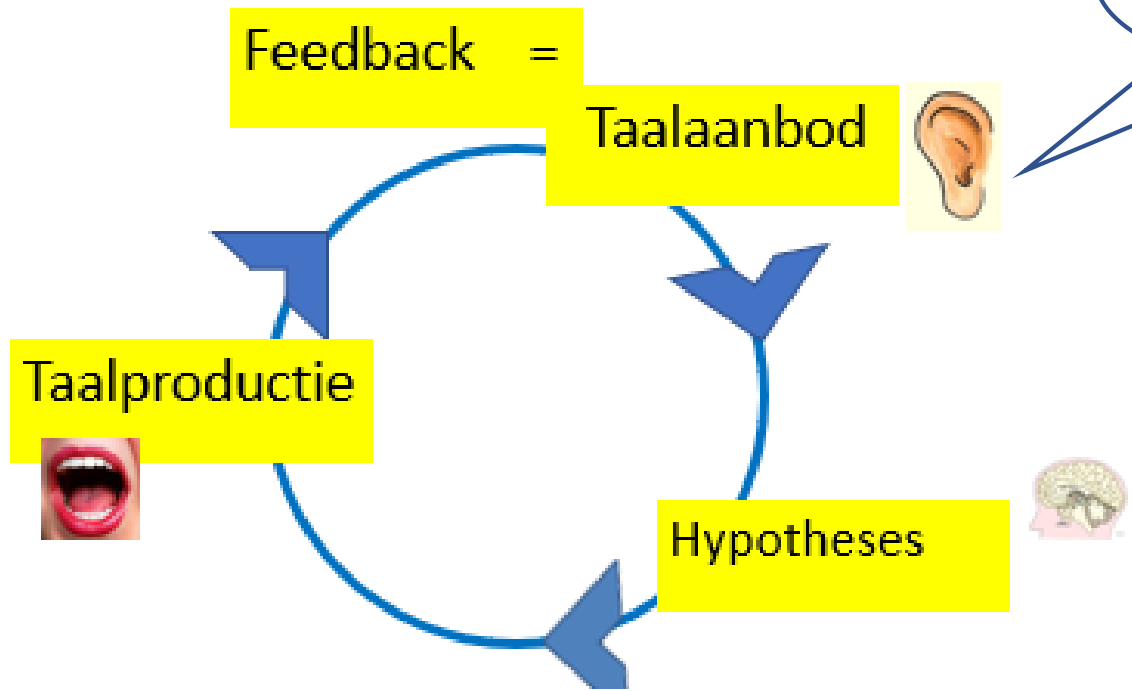
Ik ben en jij bent:
wij zijn

Op het menu vandaag...

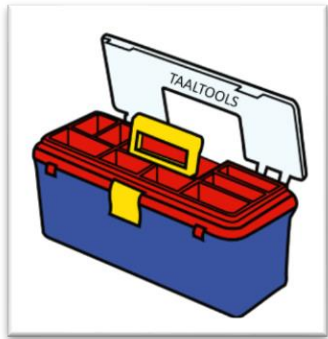
1. *Vier- en vijfjarige kleuters*
2. *Taalverwerving bevorderen: basics*
3. *Taaldenkverwerving maximaliseren: enkele talige powertools*
4. *1.+2.+3. = kapstok voor alle activiteiten (taal, WO, WI, BO, ...)*
5. *Toepassing: onthaal, kiezen, ...*

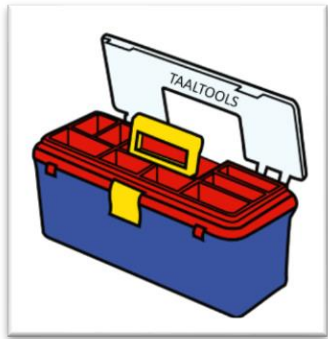

a. voetbalcommentator

The text "a. voetbalcommentator" is enclosed in a blue speech bubble. Below the text is a small square photograph of a man in a light-colored shirt and tie, holding a blue megaphone to his mouth and speaking.

a. voetbalcommentator

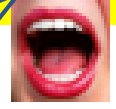

Feedback =
Taalaanbod

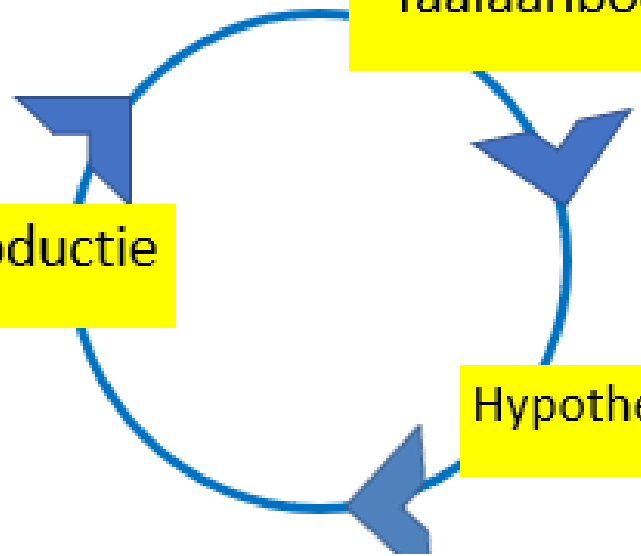
Hypotheses

Taalproductie

b.1 responsiviteit
b.2 HOTS inzetten

c.1 herhalen
c.2 uitbreiden
c.3 PEER

Feedback =

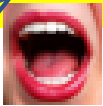
Taalaanbod

a. voetbalcommentator

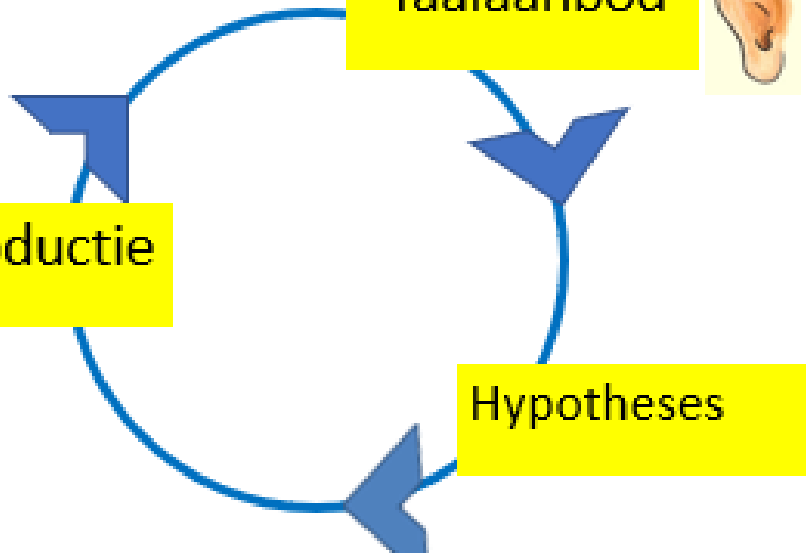
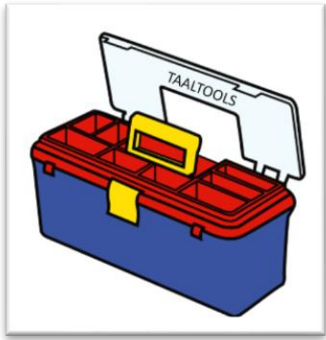

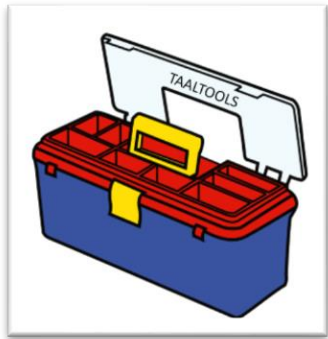
Taalproductie

b.1 responsiviteit
b.2 HOTS inzetten

Hypotheses

Feedback =
Taalaanbod

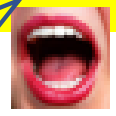
a. **voetbalcommentator**

c.1 herhalen
c.2 uitbreiden
c.3 **PEER**

Taalproductie

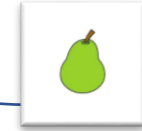

b.1 **responsiviteit**
b.2 **HOTS** inzetten

Hypotheses

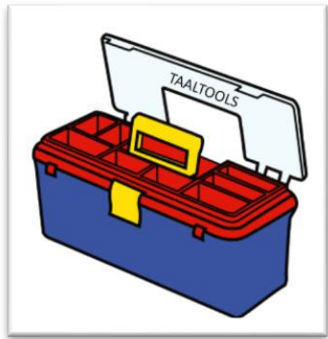

d. Combi: **dialogen** bouwen:
d.1 loops
d.2 kls op elkaar laten reageren /
PEER voor peer

VOOR

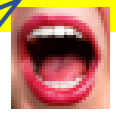
Feedback =
Taalaanbod

a. voetbalcommentator
 ❌

c.1 herhalen
c.2 uitbreiden
c.3 PEER

Taalproductie

b.1 responsiviteit
b.2 HOTS inzetten

Hypotheses

d. Combi: **dialogen** bouwen:
d.1 loops
d.2 kls op elkaar laten reageren /
PEER voor peer

  VOOR

a. Taalaanbod: voetbalcommentator

- = self talk + parallel talk
= running commentary

- Self talk: alles wat je doet, begeleiden met taal.
  - Parallel talk: wat je de kleuter ziet doen, wat er gebeurt, begeleiden met taal.
- Gebeurt weinig.

Vb. peuters

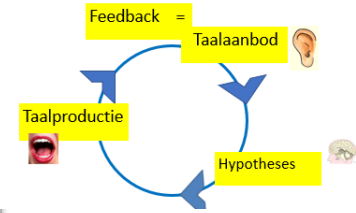

Vb. kleuters

- Waarom gebruiken?
  - je geeft de dingen die gebeuren extra **betekenis**, door er taal aan te koppelen
  - mooi **taalaanbod**
  - Kls die nog weinig taal hebben: jij **modeleert** hoe ze het zouden kunnen zeggen

Cyclus natuurlijke taalverwerving

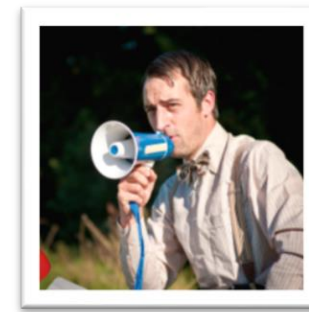

- Belangrijk: gebruik zorgvuldig gekozen,
- concrete taal.

- NIET: ik leg dat daar in de kast.
- WEL: ik leg de bak met schachtjes op de juiste plaats in de kast.

- NIET: A ja, goed idee: met een stoel kan je eraan.
- WEL: A ja, goed idee: je gaat op een stoeltje staan en zo kan je wel bij de lijm. Zonder stoel lukte het niet, je kon er niet bij.

Extra dimensie: explain your (own) reasoning

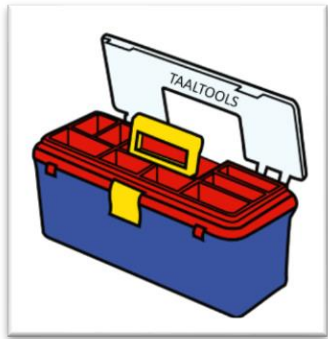
- Ik leg de bak met schachtjes op de juiste plaats in de kast, want we hebben de schachtjes toch niet meer nodig. En zo hebben we ook meer plaats op de tafel om te knutselen.
- We doen onze jassen aan om buiten te spelen, zodat we het niet koud krijgen. Het is koud buiten.
- Ik zal eerst in mijn schrift noteren wie er is vandaag, zodat ik dat niet kan vergeten. (Als ik het opschrijf, kan ik het niet vergeten.)

Extra dimensie: explain your own reasoning

- = hardop redeneren en zo je eigen denkproces modeleren.
- Belangrijk: de voegwoorden echt gebruiken (want, zodat, dus, ...)
- NIET: We doen onze jas aan. Het is koud buiten.
- WEL: We doen onze jas aan, want het is koud buiten.
- NIET: Je mag alles laten liggen. Straks spelen we verder.
- WEL: Je mag alles laten liggen, zodat jullie na de speeltijd onmiddellijk verder kunnen spelen.

Feedback =
Taalaanbod

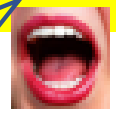
a. voetbalcommentator

c.1 herhalen
c.2 uitbreiden
c.3 PEER

Taalproductie

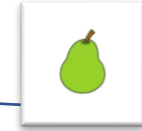
b.1 responsiviteit
b.2 HOTS inzetten

Hypotheses

d. Combi: **dialogen** bouwen:
d.1 loops
d.2 kls op elkaar laten reageren /
PEER voor peer

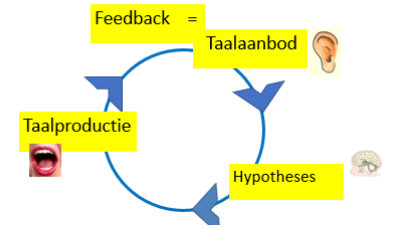
VOOR

b. Taalproductie: spreekruimte

Cyclus natuurlijke taalverwerving

b.1 **responsiviteit**: ooghoogte / verwachtingsvol /
wachten + wederkerigheid verwachten

b.2 **HOTS** inzetten

b2. HOTS = high order thinking skills

Bekijk de tekening.

Rangschik de vragen van makkelijk naar moeilijk:

1. Waarom steekt het meisje haar boterham in de lucht?
2. Duid het meisje op de prent aan.
3. Hoeveel ganzen staan er op de prent?
4. Welk kleur hebben de laarzen van papa?
5. Waarom bijt die gans in de laars?
6. Waarom staat daar 'O nee?'
7. Wat moet het meisje nu doen?

HOTS = high order thinking skills

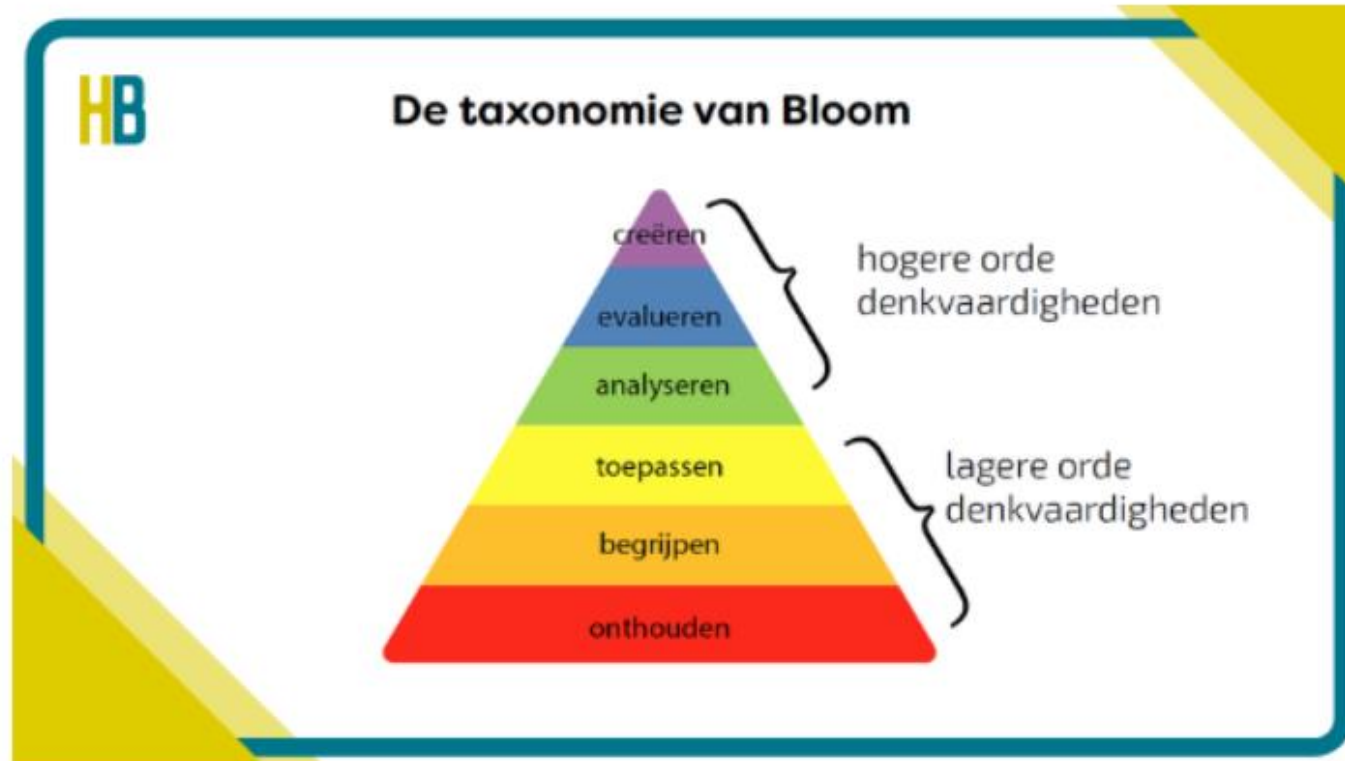

HOTS: je ziet het niet op de prent (zintuigen: je ziet, hoort, ... het niet) – je moet het hier-en-nu, het **zintuiglijke overstijgen**: zelf linken leggen, zelf 'denken'. Versus **LOTS:** low order thinking skills: **zintuiglijk**.

Oplossingen:

2. Duid het meisje op de prent aan.
4. Welk kleur hebben de laarzen van papa?
3. Hoeveel ganzen staan er op de prent?
6. Waarom bijt die gans in de laars?
1. Waarom staat daar 'O nee?'
5. Waarom steekt het meisje haar boterham in de lucht?
7. Wat moet het meisje nu doen?

Confer Taxonomie van Bloom

<https://www.specialisthoogbegaafdheid.nl/werken-hb-kids/analyse/>

Typische HOTS

1. Vragen: hoe- en waarom-vragen
2. Laten voorspellen
3. Vergelijken, associëren, ...
4. Je van de domme houden – ‘domme’ uitspraken doen
5. Slimme uitspraken doen (Tiens, het heeft niet geregend, en toch is het gras nat?)
6. Problemen creëren (Oei, hoe lossen we dat op?)
7. Extra info geven

5. Vooruitblikken en terugblikken: Hoe ga je tewerk? Hoe heb je dat gedaan?
6. Evalueren (Hoe is het gegaan / Vind je dat goed / Zou jij dat ook zo doen)

7. Oplossingen, voorwerpen creëren, ... (STEM, BO, ...)

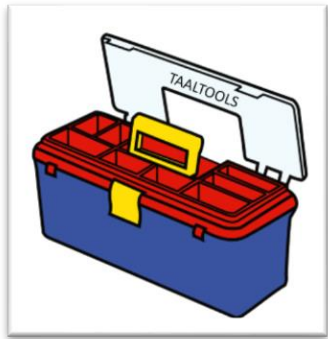
Waarom HOTS?

Sluit perfect aan bij meerdere ontwikkelingskenmerken:

- **Taal**: bij de kleintjes: receptieve (horen) erg belangrijk; **vanaf vier jaar** is er een enorme spreekdrang: **spreekkansen** het belangrijkste: HOTS stimuleren spreken!
- **Ik wil veel weten** (waarom? Waarom?) → door kls bv. veel waarom-vragen te stellen, moeten ze spreken én denken in één keer!
- Ik word steeds **zelfstandiger** (niet alleen zelfstandig handelen, maar ook zelfstandig denken)

KINDEREN LEREN DIEPER DENKEN EN GEDACHTEN FORMULEREN.

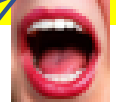
Feedback =
Taalaanbod

a. **voetbalcommentator**

Taalproductie

Hypotheses

c.1 herhalen
c.2 uitbreiden
c.3 **PEER**

b.1 **responsiviteit**
b.2 **HOTS** inzetten

d. Combi: **dialogen** bouwen:
d.1 loops
d.2 kls op elkaar laten reageren /
PEER voor peer

VOOR

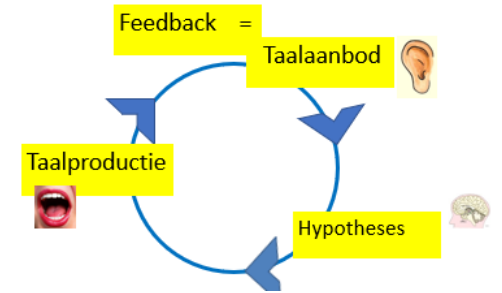

c. Feedback:

- c.1 herhalen
- c.2 uitbreiden
- c.3 PEER

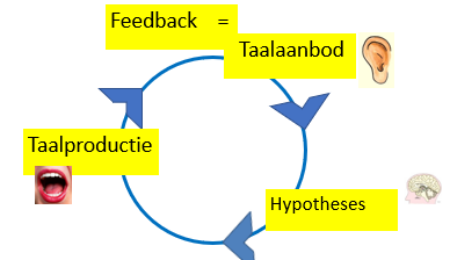
Cyclus natuurlijke taalverwerving

Feedback: c1.herhalen; c.2 uitbreiden

Cyclus natuurlijke taalverwerving

C.1 Juf, kijk, de trattor ebotst! → O ja, goed gezien. De tractor is gebotst.
= **recast** (impliciet verbeteren)

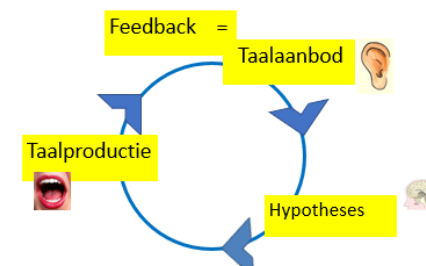
C.2 Juf, kijk, de trattor ebotst! → O ja, goed gezien. De tractor is gebotst.

- + a. De rode tractor is tegen de paal gebotst. (2x tractor, 2x is gebotst + rode + tegen paal)
  - + b. Waar is de tractor tegen gebotst? (extra spreekkans)
  - + c. Nu zit er een deuk in de tractor. De tractor is kapot. (3x tractor + extra info over gevolg)
  - + d. Is de boer gewond? (extra spreekkans, uitlokken denken)
  - + ...
- = **expand** of uitbreiding

Feedback: c.3 Peer

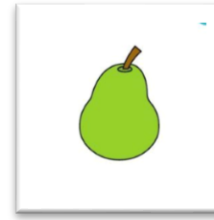

Cyclus natuurlijke taalverwerving

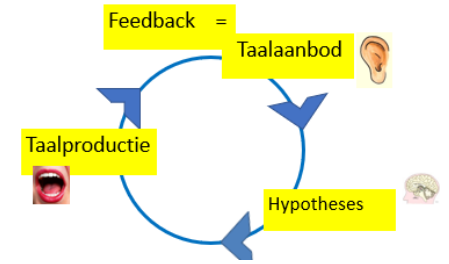

- PEER = Prompt + Evaluate + Expand + Repeat
- *Juf, kijk, de trattor ebotst! (prompt van het kind zelf)*
- KO: O ja, goed gezien (evaluate).
- KO: De rode tractor is gebotst! Hij is tegen de paal gebotst. Oei oei oei zeg. De boer heeft pijn! (Expand: breid uit)
- KO: Wat is er gebeurd met de rode tractor?
- K: De rode tractor is ebost tege paal. Boer pijn, au au.

Feedback: c.3 Peer

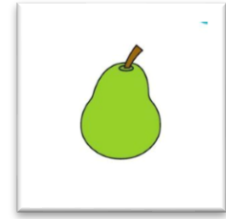
Cyclus natuurlijke taalverwerving

- PEER =
- Prompt (stel een vraag bv.)
- Evaluate (prijs antwoord kind)
- Expand (herhaal en breid uit)
- Repeat (herhaal de prompt, laat het kind antwoorden met de nieuwe info)

'SCHOOLS'?? ... Inderdaad ... MAAR: tweede keer = mogen zeggen geeft je taalvaardigheid een boost. Dus ideaal voor kinderen die minder taalvaardig zijn. Zie ook peer voor peer.

Feedback: c.3 Peer (Engels vb.: zo schools maken wij het niet...)

- PEER = Prompt + Evaluate + Expand + Repeat

P: Prompt your child with a question about the story. Prompting your child focuses attention, engages the child in the story, and helps the child understand the book.

Point to something in the picture, for example, a balloon. "What is that?"

E: Evaluate your child's response.

"That's right! That's a balloon."

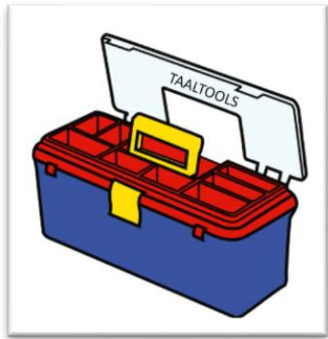
E: Expand on what your child said.

"That's a big, red balloon! We saw one of those in the grocery store yesterday."

R: Repeat or revisit the prompt you started with, encouraging your child to use the new information you've provided.

"Can you say big, red balloon?" Each time the book is reread, the expanded vocabulary words are verbalized again.

Feedback =
Taalaanbod

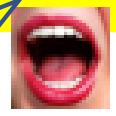
a. voetbalcommentator

c.1 herhalen
c.2 uitbreiden
c.3 PEER

Taalproductie

b.1 responsiviteit
b.2 HOTS inzetten

Hypotheses

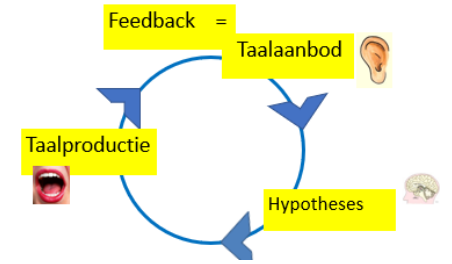

d. Combi: **dialogen** bouwen:
d.1 loops
d.2 kls op elkaar laten reageren /
PEER voor peer

VOOR

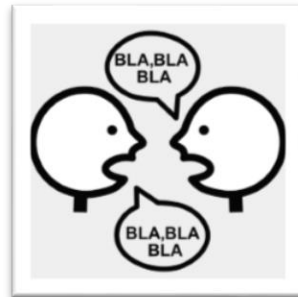

d. Combi: dialogen bouwen

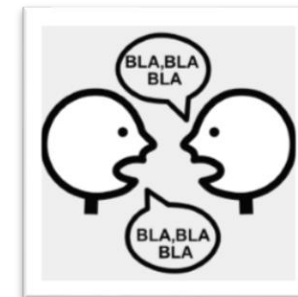
d.1 loops: jij en kind

d.2 kls op elkaar laten reageren / **PEER voor peer**

VOOR

d.1: loops of feedbacklussen → doorvragen

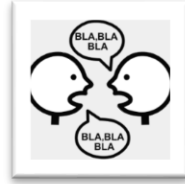
26

K: Ja, maar ... hij moet worden opgeblazen.
Kijk. (Duwt erop). Hij is plat.
KO: Ah, als je erop duwt, dan zie je een kuiltje. Hij is niet helemaal meer rond. Bedoel je dat?
K: Ja.
KO: wat moeten we nu doen?
K: opblazen.
KO: we moeten de bal opblazen. Hoe moeten we dat doen?
K: Met een pomp?
KO: Dat is een goed idee. Maar, we hebben geen pomp. Wat moeten we dan doen?
K: Met onze mond?
KO: Zullen we proberen?

HOTS + LOOP: welke gebruikt juf Lien?

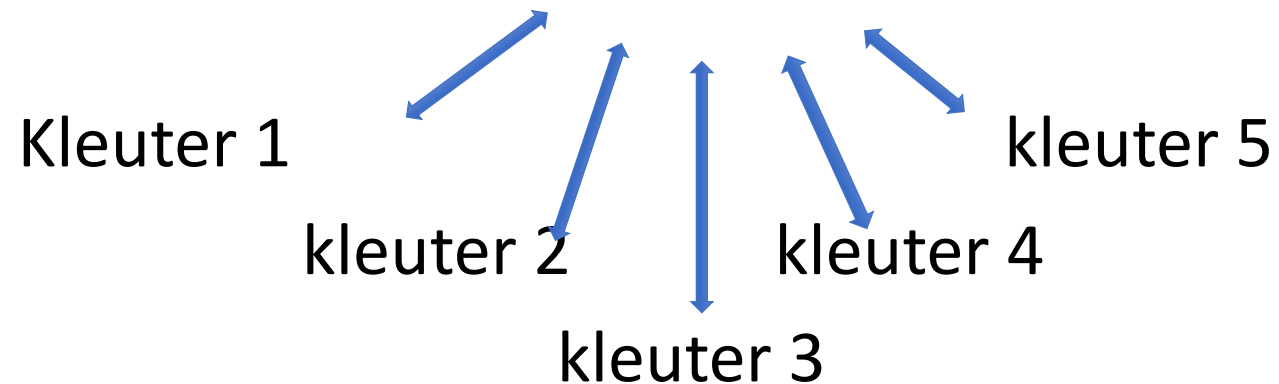

d.2 kls op elkaar laten reageren / PEER voor peer

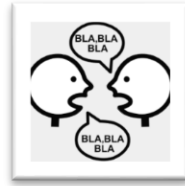

Meestal:

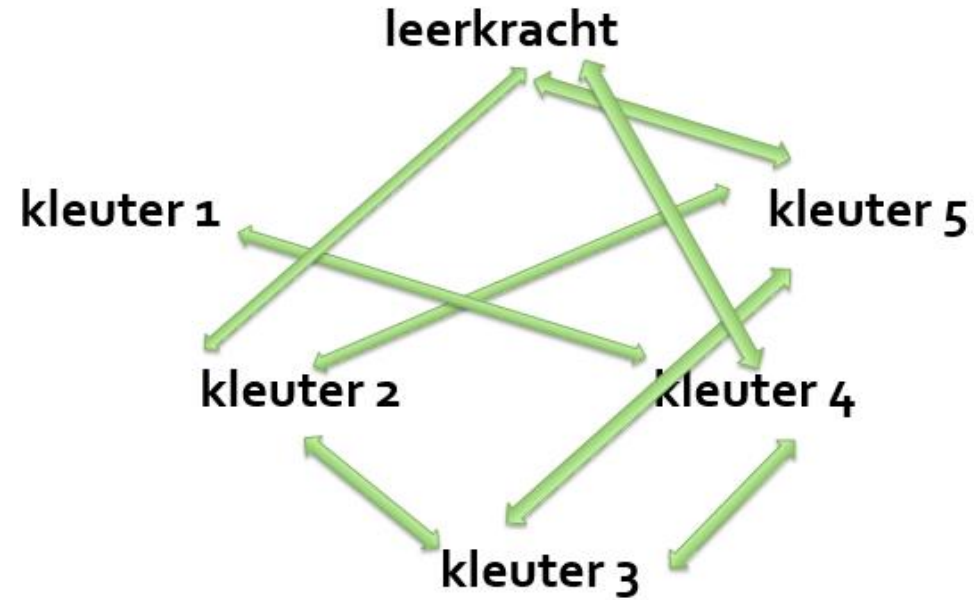
leerkracht

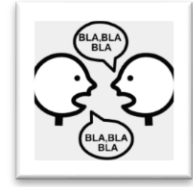
d.2 kls op elkaar laten reageren / PEER voor peer

Ideaal:

Kls reageren op elkaar: klein beginnen

- Het ei

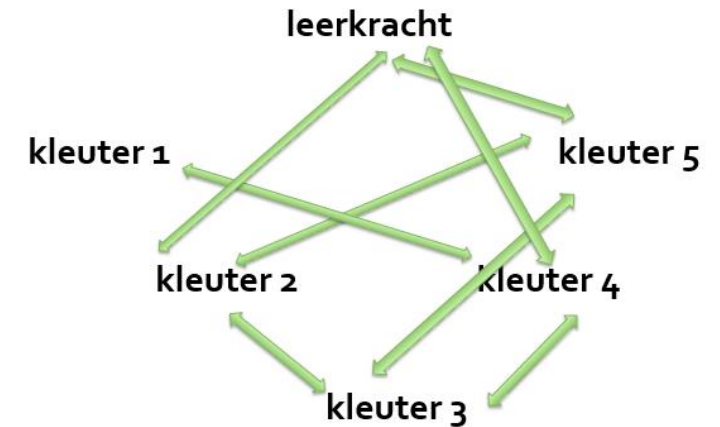
Kls reageren op elkaar: voluit gaan

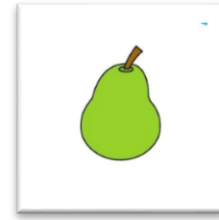
- Duopraten: zaadje planten

(ook focussen, herh. + uitbr. + soort peer)

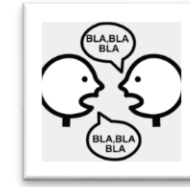
Duopraten, binnenkring- buitenkring (tip: dobbelsteen), schoudermaatje, ...

Peer voor peer

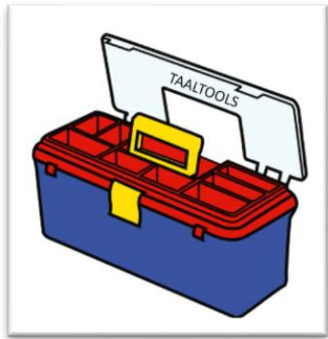

voor

- PEER = Prompt + Evaluate + Expand + Repeat
- *Juf, kijk, de trattor ebotst! (prompt van het kind zelf)*
- KO: O ja, goed gezien (evaluate).
- KO: De rode tractor is gebotst! Hij is tegen de paal gebotst. Oei oei oei zeg. (Expand: breid uit)
- **KO: Y kom eens luisteren! Er is iets gebeurd met de tractor!**
- **K tegen Y: De rode tractor is ebost tegen paal.**

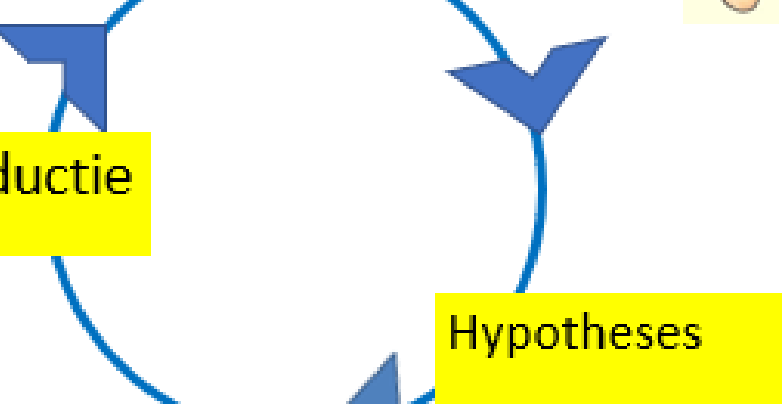

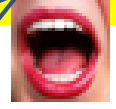
Feedback =
Taalaanbod

a. **voetbalcommentator**

Taalproductie

Hypotheses

c.1 herhalen
c.2 uitbreiden
c.3 **PEER**

b.1 **responsiviteit**
b.2 **HOTS** inzetten

d. Combi: **dialogen** bouwen:
d.1 loops
d.2 kls op elkaar laten reageren /
PEER voor peer

VOOR

Op het menu vandaag...

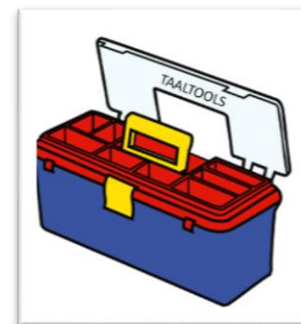
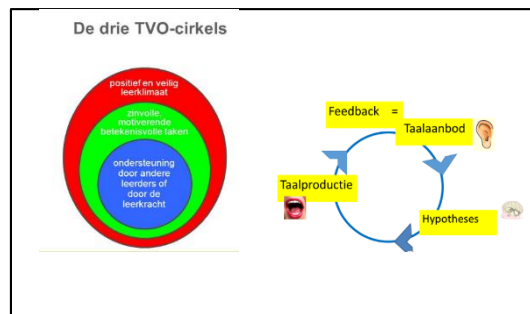
1. *Vier- en vijfjarige kleuters*
2. *Taalverwerving bevorderen: basics*
3. *Taaldenkverwerving maximaliseren: enkele talige powertools*
4. *1.+2.+3. = kapstok voor alle activiteiten (taal, WO, WI, BO, ...)*
5. *Toepassing: onthaal, kiezen, ...*

Dé kapstok oude kleuters

Ik wil veel weten en fantaseer erop los	Ik word zelfredzaam en kan al zelfstandig werken en denken	Ik moet veel bewegen en kan me concentreren	Ik ben taalvaardig en nieuwsgierig naar letters en cijfers	Ik ben en jij bent: wij zijn

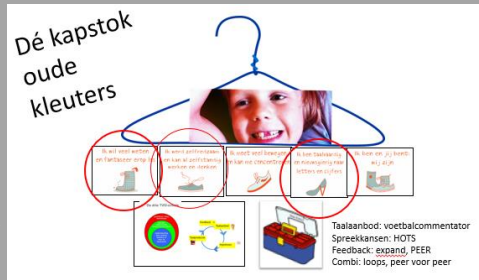

Taalaanbod: voetbalcommentator
Spreekkansen: HOTS
Feedback: expand, PEER
Combi: loops, peer voor peer

Op het menu vandaag...

1. *Vier- en vijfjarige kleuters*
2. *Taalverwerving bevorderen: basics*
3. *Taaldenkverwerving maximaliseren: enkele talige powertools*
4. *1.+2.+3. = kapstok voor alle activiteiten (taal, WO, WI, BO, ...)*

5. *Toepassing: onthaal, kiezen, ...*

SCHIP AHOI PIRAATJE!

BEWEGINGSOPVOEDING: SCHOENEN AAN EN UIT

SMAKELIJK IEDEREEN!

TUSSENDOORTJE

WAT HEB JE DIT WEEKEND GEDAAN?

KRINGGESPREK

HET IS DINSDAG EN HET REGENT.

KALENDERS

GOEDEMORGEN MEESTER JO!

ONTHAAL

Datum /	Thema: Piraten Activiteiten
8.20 - 9.00	Goedemorgen piraten! Onthaal, kalenders en dagelijks kringgesprek
9.00 - 10.00	Schip ahoi piraatje: bewegingsopvoeding
10.00 - 10.10	Smakelijk piraten! Tussendoortje
10.10 - 10.20	WC en jassen
10.20 - 10.40	Speeltijd
10.40 - 11.20	Hoera, piraat Lucia is jarig! Feest!
11.20 - 12.00	Hoera, piraat Lucia is jarig! Feest!
13.20 - 14.30	Alle hens aan spel: kiezen - spelen - terugblik
14.30 - 14.40	Smakelijk piraten! Tussendoortje
14.40 - 15.00	Speeltijd
15.00 - 15.20	Piratenverhaal + boekentas + afscheid 'op zijn piraats'

HOERA, ER IS ER ÉÉN JARIG!

FEEST!

ALLE HENS AAN SPEL!

KIEZEN SPELEN - TERUGBLIKKEN

EEN BRIEF VOOR THUIS.

EEN BOODSCHAP IN DE BOEKENTAS

ALLE HENS AAN SPEL!

KIEZEN - SPELEN - TERUGBLIKKEN

Het onthaal in mijn klas

Hoe verloopt het onthaal in jouw klas? Beantwoord deze acht vragen telkens met ja of nee:

1. Voor het klassikaal onthaal is er een vrij onthaal. De kleuters kiezen dan wat ze spelen of komen mij iets vertellen.
Ja / nee
2. Mijn klassikaal onthaal duurt maximaal twintig minuten.
Ja / nee
3. De belangrijkste functie van mijn onthaal is dat iedereen zich welkom en geborgen voelt.
Ja / nee
4. Mijn onthaal geeft de kleuters zicht op de rest van de dag.
Ja / nee
5. Ik kijk uit naar het onthaal.
Ja / nee
6. De kleuters kijken uit naar het onthaal.
Ja / nee
7. Ik zorg voor variatie in mijn onthaal.
Ja / nee
8. De kleuters zijn betrokken tot en met de laatste minuut van het onthaal.
Ja / nee

Opdracht: vul in

Wat is jouw score? ..... / 8

Opdracht: groep 1 t.e.m. 5 (ik zet opdrachten in chat)

- 1) Welke **onderdelen** bevat jullie onthaal (aanwezigheden, kalenders, ...)
- 2) Wat is **essentie** van onthaal? (Hints in de vragenlijst vorige slide)
- 3) **Kapstok** versus onderdelen onthaal? Bedenkingen?

→ Beknopte neerslag per vraag op padlet.

<https://padlet.com/marliesalgoet/uaom6ligpyfi444q>

Opdracht: groep 1 t.e.m. 5 (ik zet opdrachten in chat)

1) Welke **onderdelen** bevat jullie onthaal (aanwezigheden, kalenders, ...)

2) Wat is **essentie** van onthaal? (Hints in de vragenlijst vorige slide)

3) **Kapstok** versus onderdelen onthaal? Bedenkingen?

→ Beknopte neerslag per vraag op padlet.

<https://padlet.com/marliesalgoet/uaom6ligpyfi444q>

1) Onthaal: onderdelen

- Aanwezigheden
- Liedje goedemorgen
- Kalenders: weerkalender, dagkalender
- Administratie (eten, ...)
- Daglijn
- Gesprek (waarover?)

Opdracht: groep 1 t.e.m. 5 (ik zet opdrachten in chat)

1) Welke **onderdelen** bevat jullie onthaal (aanwezigheden, kalenders, ...)

2) Wat is **essentie** van onthaal? (Hints in de vragenlijst vorige slide)

3) **Kapstok** versus onderdelen onthaal? Bedenkingen?

→ Beknopte neerslag per vraag op padlet.

<https://padlet.com/marliesalgoet/uaom6ligpyfi444q>

2) Essentie onthaal

- Onthalen: welkom heten, wie is er, begroeten
- Overgang van thuis naar school
- Wie is er?
- Wat gaan we doen vandaag?

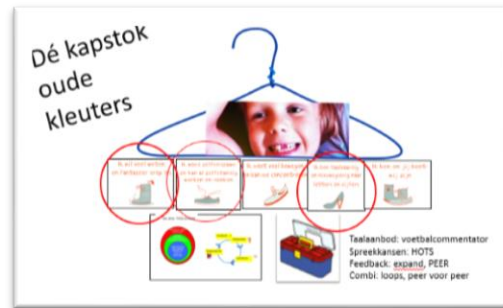
2) Essentie = = > 1) Onthaal: onderdelen ok?

- Onthalen: welkom heten, wie is er, begroeten
  - Overgang van thuis naar school
  - Wat gaan we doen vandaag?
-
- Aanwezigheden
  - Liedje goedemorgen
  - Kalenders: weerkalender, dagkalender
  - Administratie (eten, ...)
  - Daglijn
  - Gesprek (waarover?)

Onthaal is dus ok. TOCH???

Maximaal Megataal p. 57

Dat duuuuuuuurt zo lang.... Kinderen worden onrustig .... Iedere dag doen we de kalenders en dan nog zijn er kinderen die niet weten wat 'gisteren' is...

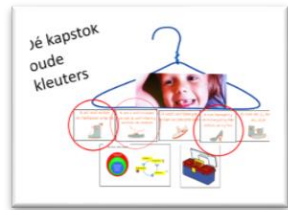
Het onthaal groeit soms uit tot een uitgesponnen onderwijsactiviteit met een resem doelstellingen (welkom, praatje, inzicht in tijd oefenen) en een administratief luik. De administratie ondermijnt vaak het tempo van het onthaal. En de vraag is of al die doelstellingen zinvol zijn en het hele jaar door dezelfde moeten blijven.

Juf Miet:

‘Er is geen enkel decreet dat bepaalt dat de kleuters ’s morgens een halfuur of langer moeten stil zitten en luisteren tijdens achtereenvolgens een onthaal, het optekenen van aanwezigheden, de kalenders aanvullen, een klassikale waarneming.

Deze zaken kan je gerust spreiden over het dagverloop zodat de kinderen sneller aan de slag kunnen gaan en jij sneller kan gaan meespelen.’ Juf Miet (Fournier, 2016)

Maximaal Megataal p. 57

OMDAT ...

... een routíneus onthaal lang duurt en de ontwikkelingskansen van het onthaal niet ten volle stimuleert

DAAROM ...

... evalueer het onthaal regelmatig. Durf het onthaal veranderen

BOVENDIEN ...

... maak maximaal gebruik van de ontwikkelingskansen die het onthaal biedt

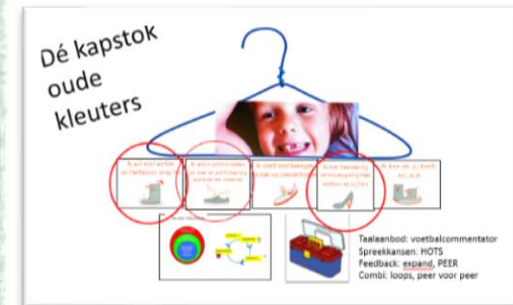

... grijp taal- en denkkansen

... differentieer: speel in op de aanwezige ontwikkelingsnoden van elke kleuter

DIFFERENTIATIE

Opdracht: groep 1 t.e.m. 5 (ik zet opdrachten in chat)

- 1) Welke **onderdelen** bevat jullie onthaal (aanwezigheden, kalenders, ...)
- 2) Wat is **essentie** van onthaal? (Hints in de vragenlijst vorige slide)

3) **Kapstok** versus onderdelen onthaal? Bedenkingen?

→ Beknopte neerslag per vraag op padlet.

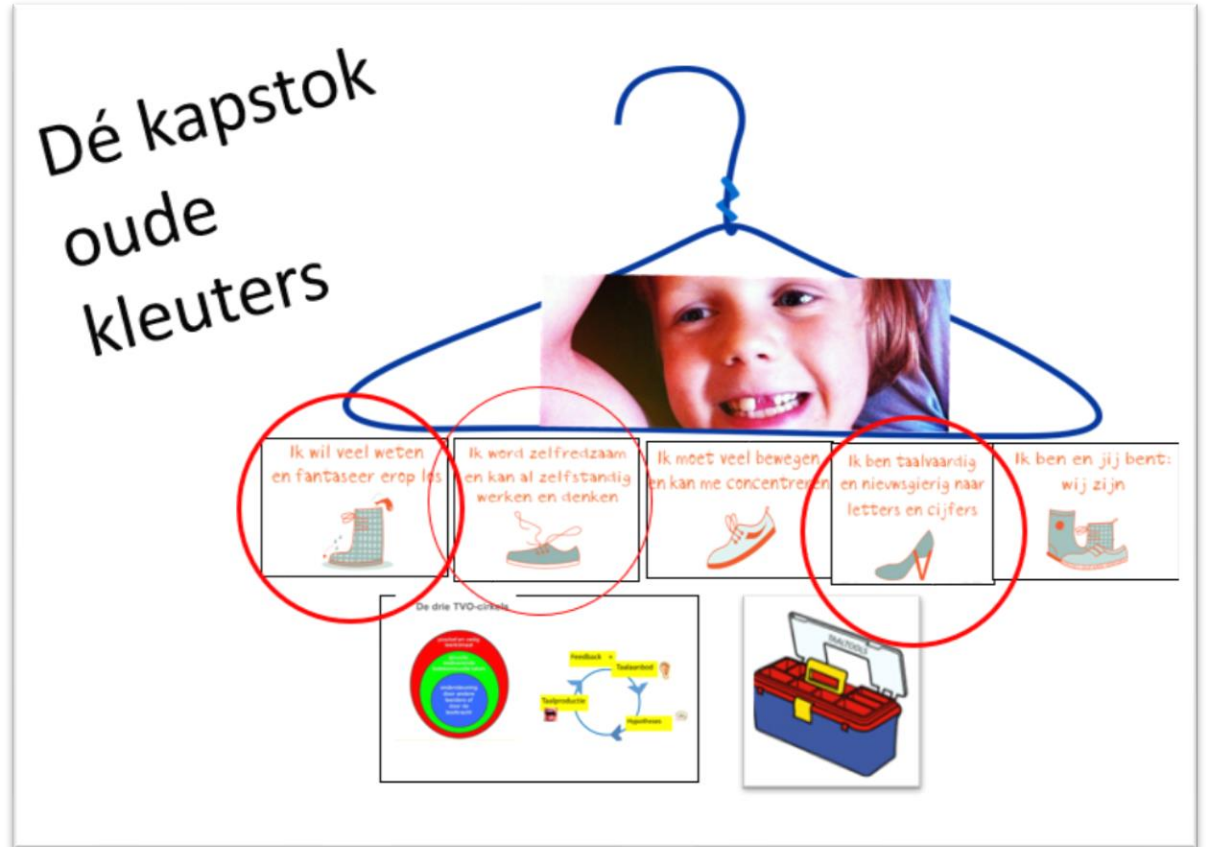
<https://padlet.com/marliesalgoet/uaom6ligpyfi444q>

3) Onthaal & kapstok

- Aanwezigheden
- Liedje goedemorgen
- Kalenders: weerkalender, dagkalender
- Administratie
- Daglijn
- Gesprek (waarover?)

Ruimte voor verbetering?

3) Onthaal & kapstok

- Aanwezigheden
- Liedje goedemorgen
- Kalenders: weerkalender, dagkalender
- Administratie
- Daglijn
- Gesprek (waarover?)

Ruimte voor verbetering?

Dé kapstok
oude
kleuters

Ik wil veel weten en fantasieer erop los

Ik word zelfredzaam en kan al zelfstandig werken en denken

Ik moet veel bewegen en kan me concentreren

Ik ben taalvaardig en nieuwsgierig naar letters en cijfers

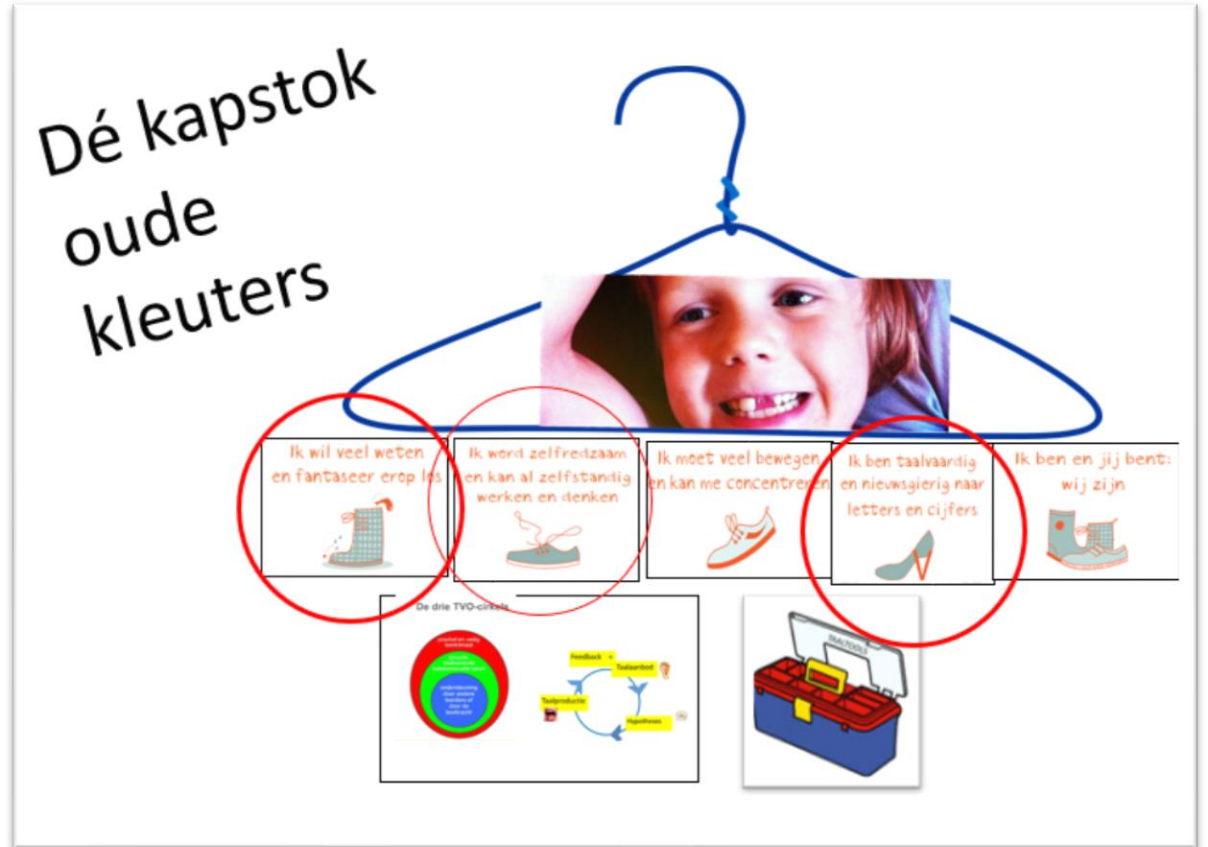
Ik ben en jij bent: wij zijn

De drie TVO-cirkels

3) Onthaal & kapstok

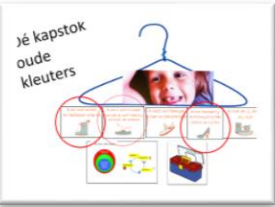
- Aanwezigheden
- Liedje goedemorgen
- Kalenders: weerkalender, dagkalender
- Administratie
- Daglijn
- Gesprek (waarover?)

Ruimte voor verbetering?

Individuele of groeps-goedemorgen?

Individuele goedemorgen

- Ook om te noteren wie er is – wie warm eet - ...

- **'Gemeend'**: kind aankijken – extra vraag of opmerking - ...

- Zorg voor een **antwoordopdracht**: een grappig gebaar / iets dat met letter m begint / zeggen wat je lievelingsfruit is (geef zelfs de zin: mijn lievelingsfruit is ...)

- Varieer per **thema**: goedemorgen ridder Jordy; goedemorgen piraat Mieke; goedemorgen mevrouw Van Steenkiste, ... (spannend)-

- Varieer de **volgorde** (Jordy – Mieke – Van St. / Mieke – Jordy – VS / ...)

- **Klaspop** heeft de kinderen gemist!

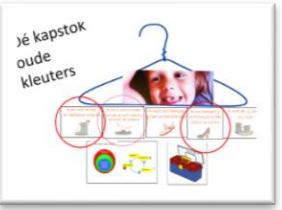

- Klaspop raadt of kind warm eet of niet
- Klaspop zegt elke dag 3 domme dingen en moet gecorrigeerd worden.

(Mieke eet altijd warm op school, hé juf, want Mieke gaat elke middag naar huis.)

Beetje
HOT

Groepsgoedemorgen

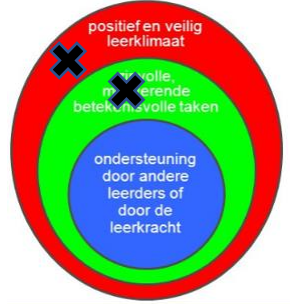

- Goedemorgen iedereen + spannende **groepsvraag** (iedereen luistert en antwoordt): Wie heeft er deze morgen al ... Sta maar recht! (En dan doorvragen)

- Plaats veranderen per thema: kringpot / op stoelen
- Verschillende goedemorgenliedjes om uit te kiezen

- Tatertijd (met muziekje)

Noodzakelijke admin??

- **Aanwezigheden – warm eten – centjes - ...**

- Alleen afwezigheden noteren
- Vooraf foto – blok omdraaien
- Streepje zetten en dan in kring
- lijst doorgeven / assistent

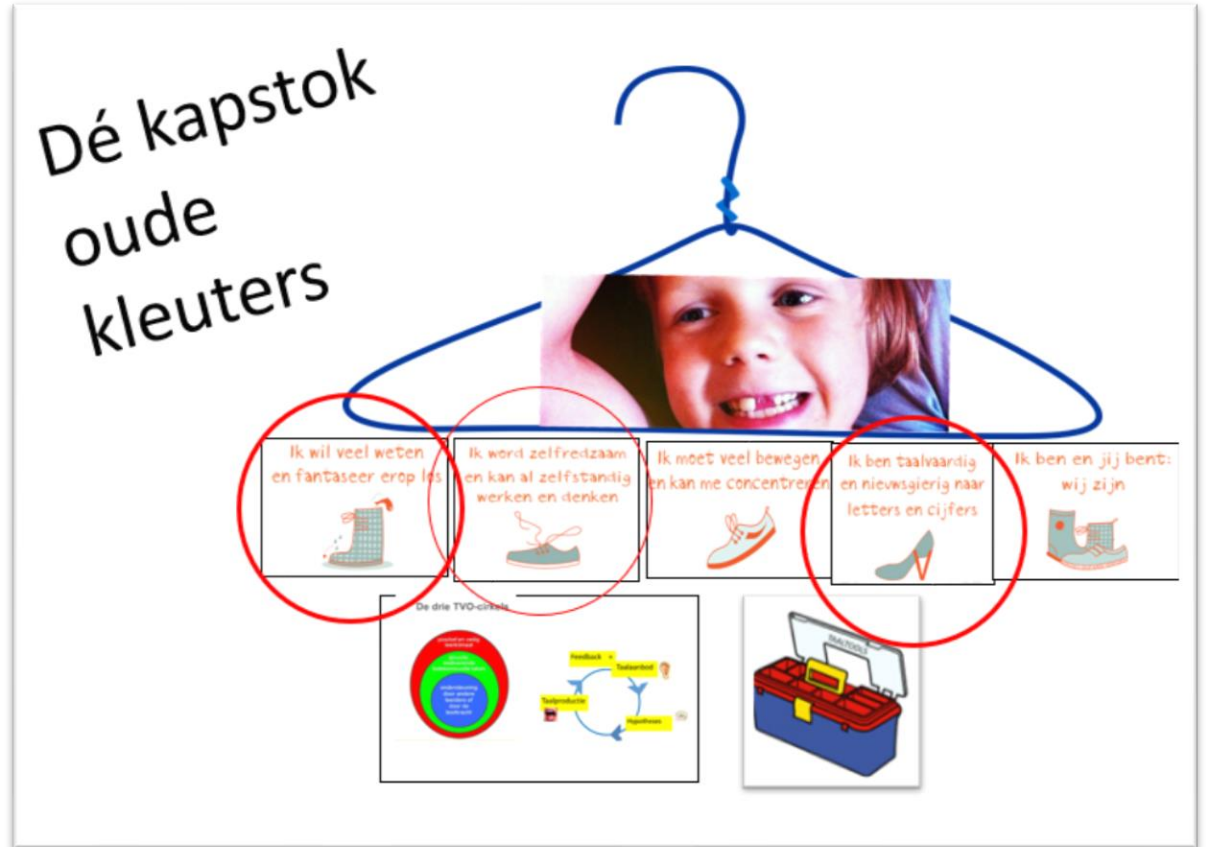
- Met hoeveel zijn we? Tellen! Houd het spannend: vaak anders tellen / 'dom' doen / in thema tellen / andere taal (zover we kunnen)
- Welke piraten eten warm? Sta recht! / lijst / ...

HOTS

3) Onthaal & kapstok

- Aanwezigheden
- Liedje goedemorgen
- Kalenders: weerkalender, dagkalender
- Administratie
- Daglijn
- Gesprek (waarover?)

Ruimte voor verbetering?

Andere administratie

- Andere admin: brieven, centen, ...
- Eventueel op ander moment -- > enkele vaste momenten
- Kan in daglijn: Ad de administratie-kat aka Ad de superkat

3) Onthaal & kapstok

- Aanwezigheden
- Liedje goedemorgen
- Kalenders: weerkalender, dagkalender
- Administratie
- Daglijn
- Gesprek (waarover?)

Ruimte voor verbetering?

Dé kapstok
oude
kleuters

Ik wil veel weten en fantasieer erop los

Ik word zelfredzaam en kan al zelfstandig werken en denken

Ik moet veel bewegen en kan me concentreren

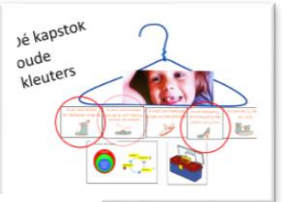
Ik ben taalvaardig en nieuwsgierig naar letters en cijfers

Ik ben en jij bent: wij zijn

De drie TVO-cirkels

Is het nodig om elke dag met alle kinderen alle kalenders (dagen van de week, weer) te overlopen?

Kalenders

- Bijzonder nuttige inzichten!
- Maar is aanpak altijd even nuttig?

~~• Welke dag was het gisteren?~~

~~Gisteren was het ...? 1 woord; 1 kind~~

~~Morgen is het ...? 1 woord; 1 kind~~

~~• Iedereen kletsnat binnen.~~

~~Kijk eens naar buiten om te zien welk weer het is? (Duh...)~~

- **Moet iedereen dat altijd, elke dag opnieuw doen in onthaal?**
- **Maak kalenders in onthaal functioneel!**

OMDAT ...

... routineus aangepakte kalenders veel tijd in beslag nemen en de ontwikkelingskansen van het onthaal onvoldoende bevorderen

DAAROM ...

... haal het oefenen van inzicht in weer en tijd via kalenders uit het onthaal

EN ...

... creëer ruimte voor de ontwikkelingskansen die het onthaal biedt

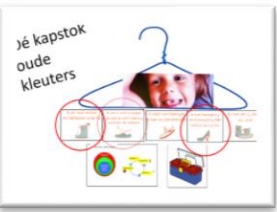

... grijp taal- en denkkansen

... differentieer: speel in op de aanwezige ontwikkelingsnoden van elke kleuter

DIFFERENTIATIE

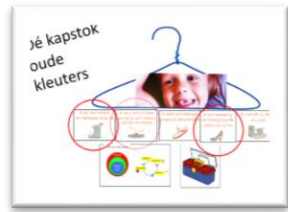

Kalenders: **buiten** het onthaal

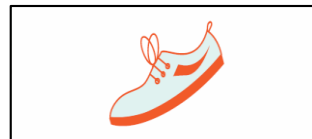
- Zoveel mogelijk dagen van de week, tijdsbegrippen, ... in **spel** aan bod laten komen en a.h.v. **daglijn** (vooruitblikken, terugblikken: gisteren gingen we turnen, vandaag is het poppenspel, morgen gaan we ...)
- Voor kleuters die hier last mee hebben: **aparte** activiteiten (zorg) → voor hen ook aangenaamer dan in volle kring dit niet te kunnen!
- **Spel**: spannend... Kleuters moeten drie vragen juist beantwoorden en dan pas mogen ze een hoek in / wordt klaspop wakker / gaat het slot van de koffer met spullen open / ...

Kalenders: buiten onthaal.

- Ander spel:
  - Elke kleuter krijgt een symbool van een dag. De dag die ik zoek is, ...
    - de dag van vandaag (kleuters met donderdag staan recht)
    - De dag van gisteren (kleuters met woensdag staan recht)
  - 1 kleuter mag juf/meester zijn...
  - Idem met weer, met maanden, ...
- Hetzelfde spel, maar verspreid de symbolen over de ruimte: bewegingsspel (ze lopen naar juiste symbool).

Kalenders: in onthaal

- Variëren in liedjes / kiezen
- Welke dag is het vandaag: ok, da's logisch
- Functionele gesprekken over het weer, over tijd:
  - **Weer** v/d dag kan volwaardig onderwerp van kringgesprek zijn
    - Wat is het koud hé? Wie heeft er allemaal koude handen? Laat eens voelen?
    - Zou het vriezen of niet? Hoe weet je eigenlijk of het vriest?
    - Boris, jouw haar is nat: heb jij gedoucht? O, is je haar nat van de regen?
    - O het was zo koud deze morgen, dat ik zonder jas naar school ben gekomen. Jullie ook?
  - Weer bij uitstappen
    - En voor de uitstappen niet alleen aftellen op kalender maar ook weer in de gaten houden!
  - **Tijd** als volwaardig onderwerp van gesprek
    - Wat was het leukste wat je gisterenavond hebt gedaan? Denk eerst na. Dan bespreek je met je schoudermaatje. (En daarna vertellen enkele schoudermaatjes in de kring het leukste wat hun buur heeft gedaan.)
  - Verjaardagen:
    - Wie is er nu al allemaal jarig geweest? Vorige maand waren ... jarig, deze maand ... en volgende maand ... / idem weken, ...

Kalenders: in / uit onthaal

- Week-weerkalender:

- Experimentjes: bijhouden doorheen de week (pluvometer)
- Terugblikken op einde van de week / maand: hoeveel dagen heeft het geregend, hoeveel dagen was er zon: zinvolle telactiviteiten / in boekenhoek – gekoppeld aan foto's van evenementen

- Weer verandert doorheen de dag: kalender aanpassen!

- Krant: zou het kloppen wat in de krant staat?

- Vooraf weermannen en weervrouwen aanstellen (gericht observeren)

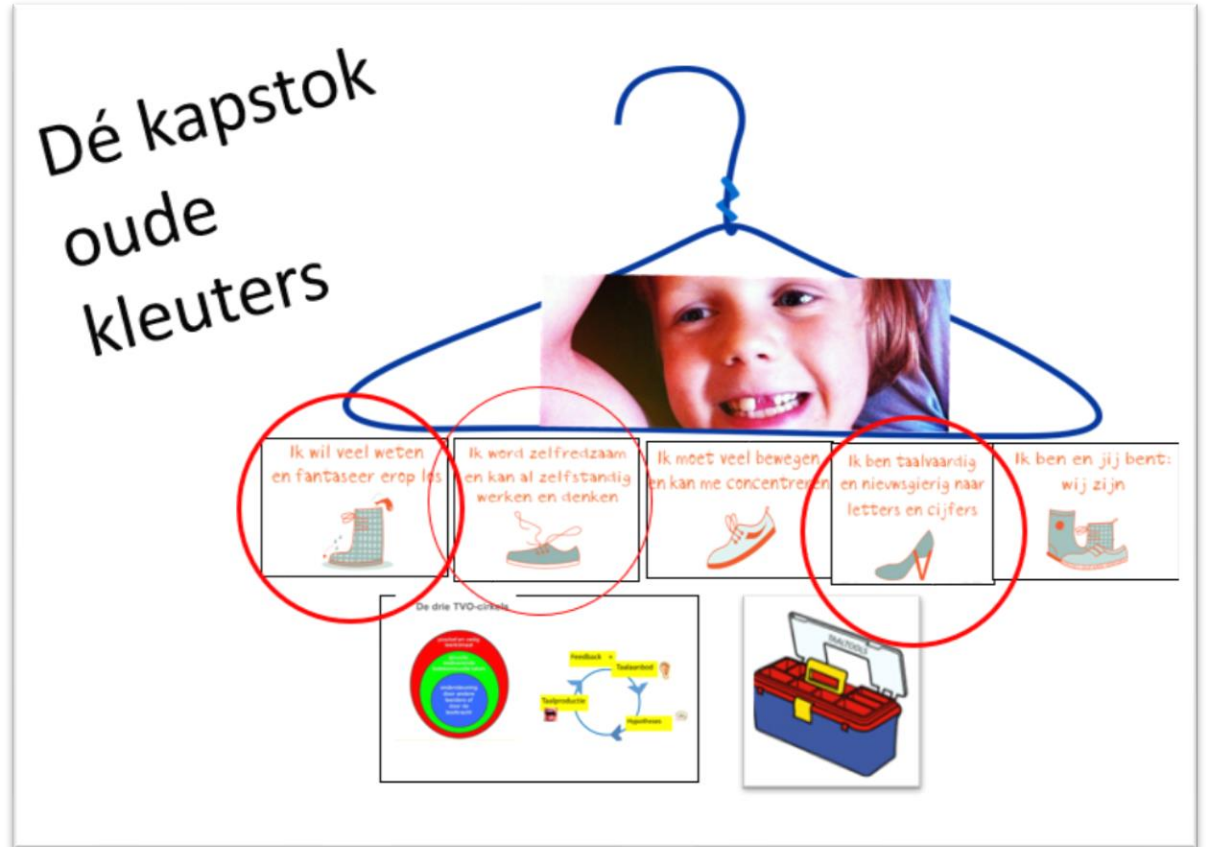

3) Onthaal & kapstok

- Aanwezigheden
- Liedje goedemorgen
- Kalenders: weerkalender, dagkalender
- Administratie (eten, ...)
- Daglijn
- Gesprek (waarover?)

Ruimte voor verbetering?

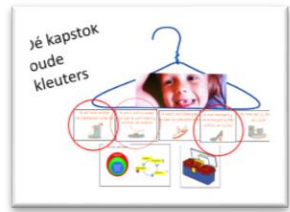

Daglijn

- Hoort zeker in onthaal: wat gaan we doen vandaag? Goed voor tijdsbegrippen!
- Eventueel zelfs terugblik (bv. vragen naar leukste moment van gisteren): daglijn als onderwerp van kringgesprek
- Zinvol, past bij ontwikkelingskenmerken + biedt structuur
- HOE??
- 1 KIND dat daglijn overloopt en rest zwijgt en wacht?
- Eerst gaan we ...? Dan gaan we ...? (Kind antwoordt met 1 woord)

Daglijn

De kleuters hangen de kaarten zelf in de juiste volgorde

- evenveel (of te veel, haha) kleuters als er onderdelen van de dag zijn, krijgen elk een kaartje: twee andere kleuters zetten de kleuters in de juiste rij.

Is er discussie? Heerlijk: praatkans

Jij overloopt – kleuters: luisteropdracht:

- telkens als je het woord 'samen' hoort, dan ...

Kleuter overloopt? Splits op in 2: dan toch al 2 kleuters aan het woord (voor- en namiddag)

De klaspop wil per se de daglijn overlopen, maar ze maakt fouten.

Kunnen de kleuters de klaspop helpen?

Vooruitblikken (hele week) en terugblikken (op vrijdag)

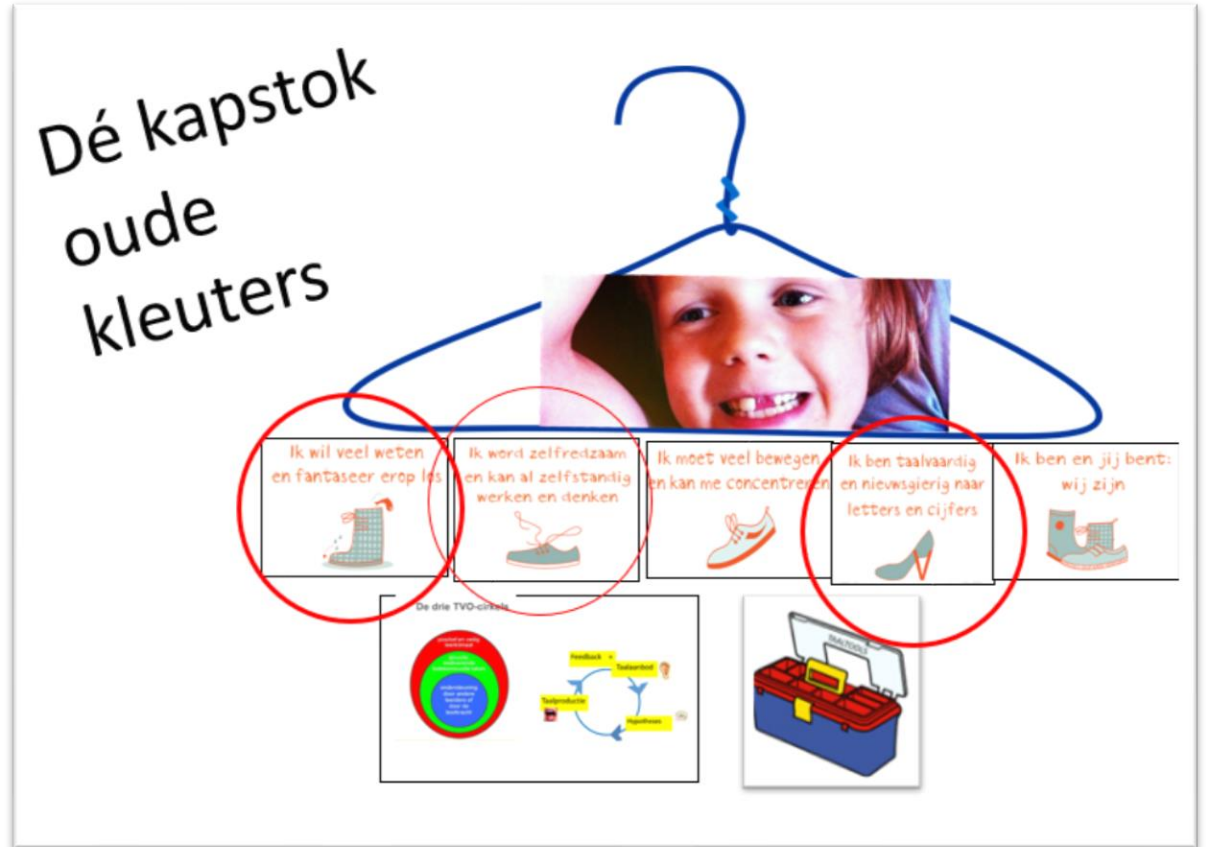
...

3) Onthaal & kapstok

- Aanwezigheden
- Liedje goedemorgen
- Kalenders: weerkalender, dagkalender
- Administratie (eten, ...)
- Daglijn
- Gesprek (waarover?)

Ruimte voor verbetering?

Kringgesprek

- “Een half uur kringgesprek met 27 leerlingen in de klas, dat is nog geen anderhalve minuut per kind.” (Verhallen, 2011, p. 129).
- Hoera voor de powertools! Loops, binnenkring & buitenkring, ...
  - Altijd zoveel mogelijk kinderen tegelijk aan het denken en praten.

OMDAT ...

... gesprekken tijdens een routineus, overvol onthaal de ontwikkelingskansen van het onthaal onvoldoende waarmaken

DAAROM ...

... maak maximaal gebruik van de ontwikkelingskansen die onthaalgesprekken bieden

... grijp taal- en denkkansen

... differentieer: speel in op de aanwezige ontwikkelingsnoden van elke kleuter

EN ...

DIFFERENTIATIE

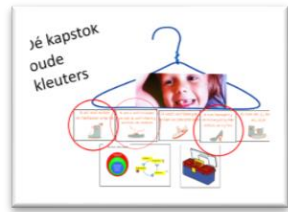
... voer veel, vooral groeps- en individuele gesprekken, de hele dag door

Wat denken jullie van het vrij onthaal?

Voordelen? Nadelen?

Vrij onthaal! Voordelen?

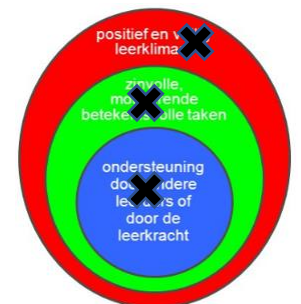
- Ieder kan zijn verhaal kwijt (verlicht gespreksdruk)
- Wie wil, kan in samenspraak met juf/meester tijdens kringgesprek voor **tweede maal (! goed voor taalv.)** zijn verhaal brengen – of juf/meester kan dat doen.
- Ouderbetrokkenheid
- Echt tijd voor ‘thuiskomen in de klas’: echte functie van onthaal
- Meer rust en saamenhorigheid bij klassikale opstart (belangrijkste is al gezegd aan elkaar)
- 1 klassikale goedmorgen volstaat
- ....

Tips voor gesprekken

- BABBELhoek (gesprekken inplannen – klaspop en concreet materiaal – selfie)
- Kringgesprek: luisteropdrachten: luisteren evenwaardig maken aan spreken
- Veelpraters: kaartjessysteem: op is op
- Vraag en uitroepteken (en +: compliment)
- Iets mee van thuis: toontafel – je symbooltje(s) bij voorwerp leggen waar je iets over wil vragen
- Noteer / teken wat wordt gezegd: later op terugblikken / boekenhoek / ...
- Opname gesprekken (herbeluisteren)
- Inhoud kringgesprekken: verrassende start (en HOTS en LOOPS en zo)
  - Juf Beate: Wie heeft dit weekend... een paard gezien? Sta maar recht als je een paard hebt gezien. ... Niemand? Heeft er echt niemand een paard gezien?
  - Otto: Ik heb een schaap gezien.
(De kleuters lachen.)
  - Juf Beate: Aha! Jij hebt een schaap gezien. Vertel eens Otto? (Waar ...)

1 kring of meerdere kleine kringen?

- Eén kleuter is gespreksleider: hij beslist de volgorde van de vertellers. De gespreksleider hoeft niet per se taalvaardig zijn: het gesprek leiden kan zelfs non-verbaal.
- De verteller draagt een vertelketting.
- De andere kleuters hebben een vraagteken en uitroepteken. Na het verhaal van de verteller mogen zij reageren (uitroepteken) of een vraag stellen (vraagteken).
- Als een verhaal is afgehandeld, duidt de gespreksleider de volgende verteller aan.
- Eventueel: een verslaggever tekent wat wordt gezegd.

Nog?

SCHIP AHOI PIRAATJE!

BEWEGINGSOPVOEDING: SCHOENEN AAN EN UIT

SMAKELIJK IEDEREEN!

TUSSENDOORTJE

WAT HEB JE DIT WEEKEND GEDAAN?

KRINGGESPREK

HET IS DINSDAG EN HET REGENT.

KALENDERS

GOEDEMORGEN MEESTER JO!

ONTHAAL

Datum / /	Thema: Piraten Activiteiten
8.20 - 9.00	Goedemorgen piraten! Osthaal, kalenders en dagelijks kringgesprek
9.00 - 10.00	Schip ahoi piraatje: bewegingsopvoeding
10.00 - 10.10	Smakelijk piraten! Tussendoortje
10.10 - 10.20	WC en jassen
10.20 - 10.40	Speeltijd
10.40 - 11.20	Hoera, piraat Lucia is jarig! Feest!
11.20 - 12.00	Hoera, piraat Lucia is jarig! Feest!
13.20 - 14.30	Alle hens aan spel: kiezen - spelen - terugblik
14.30 - 14.40	Smakelijk piraten! Tussendoortje
14.40 - 15.00	Speeltijd
15.00 - 15.20	Piratenverhaal + boekentas + afscheid 'op zijn piraats'

HOERA, ER IS ER ÉÉN JARIG!

FEEST!

ALLE HENS AAN SPEL!

KIEZEN - SPELEN - TERUGBLIKKEN

EEN BRIEF VOOR THUIS.

EEN BOODSCHAP IN DE BOEKENTAS

ALLE HENS AAN SPEL!

KIEZEN - SPELEN - TERUGBLIKKEN

Wat moet je kunnen om te
Wat oefen je bij

KIEZEN

Wat moet je kunnen om te
Wat oefen je bij

KIEZEN

Kunnen kiezen betekent voeling hebben met wat je wil en daarvoor durven gaan. Kunnen kiezen veronderstelt veel vaardigheden, zoals rekening houden met anderen, die eveneens willen kiezen, en kunnen verdragen dat je niet alles kan krijgen (kiezen is verliezen).

Kunnen kiezen is belangrijk: het is een onmisbaar facet van zelfredzaamheid en ook van zelfsturing. In de tweede en derde kleuterklas wordt dus terecht veel aandacht besteed aan kiezen.

De kleuters met een keuzebord laten kiezen: je houdt beter het hele jaar door dezelfde manier van kiezen aan (bv. waampjes trekken).

<https://padlet.com/marliesalgoet/uaom6ligpyfi444q>

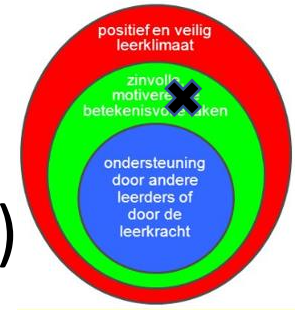
Kiezen

- a. Keuzebord / keuzesystemen
- b. Andere kies-leermomenten

Werken met een keuzebord kan het risico met zich meebrengen dat aan andere keuzes minder belang wordt gehecht. Denk aan kiezen met wie en wat je speelt in de hoeken, of kiezen wat en hoe je iets knutselt, kiezen wanneer je je fruit opeet, ... Kiezen beperken tot het keuzebord, is geen optie in de tweede en derde kleuterklas.

a. keuzebord

- Varieer keuzesysteem (niet altijd naam per naam trekken)
- Hoe kiezen en niet te veel tijd verliezen?
- Naam per naam? Fiew!
  - Drie namen tegelijkertijd!
  - Bladen met 4 picto's / blad trekken i.p.v. namen
  - Kindjes van de maandag / dinsdag / ... mogen op hun dag het eerst kiezen (en dan die van dag erop: zo worden dagen plots een stuk interessanter....)
  - Allemaal in hoek van keuze gaan staan. Onderhandelen!
  - Andere ...

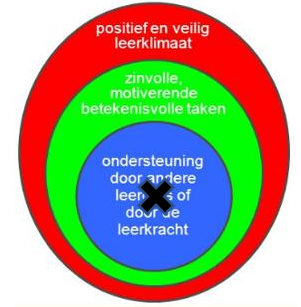

a. keuzebord

- Zorg voor veel keuze: ook de laatste kleuters moeten nog kunnen kiezen
- Stel alle mogelijkheden evenwaardig voor. Besteed extra aandacht aan niet-vaak gekozen hoeken
  - Klaspop kan er enthousiast over zijn – ervoor kiezen (klaspop laten meekiezen is handig)
  - Stap eens van hoek naar hoek
  - Uit elke hoek een attribuut (maar sommige horen bij twee hoeken... spannend...)
  - Kinderen laten vertellen over wat ze in de hoek hebben gespeeld → spelinspiratie voor anderen

a. keuzebord

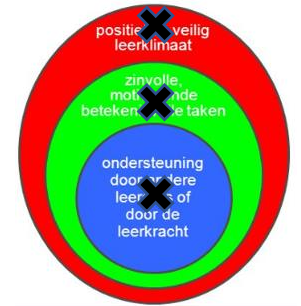

Moeilijke kiezers helpen kiezen:

- door **andere** kleuters te laten verwoorden waarom ze voor iets kiezen
- door regelmatig **kiesspelletjes** te spelen
- door het aantal hoeken te **beperken** voor die kleuter. Dit kan door deze kleuter niet als één van de eersten te laten kiezen waardoor al enkele keuzemogelijkheden uitgesloten zijn.
- door de hoeken die vol zijn op het keuzebord af te dekken, waardoor het kiezen **overzichtelijker** wordt
- door de kleuter per hoek te laten zeggen wat er leuk aan is. Door deze opmerkingen per hoek te **turven**, ziet de kleuter visueel welke hoek hij het meest betekenis geeft
- door een **kiesbuddy** aan te stellen, die met de kleuter overlegt

b. Niet enkel keuzebord alleen! Andere kies- leer-momenten

- Vb.: koek-en-drink: tussen 9.30 en 11...
(zie: resto bij tussendoortje)
- Vaak laten kiezen: handschoenen of niet? Waarom niet?
- Vb.: STEM / BO: KEUZEVRIJHEID: zelfstandig werken en denken bevorderen
  - Mijter maken: iedereen op = manier? Niets van keuze?
- Vb.: kringgesprek: over kiezen (Wat zou je kiezen als je moest kiezen tussen ...)
- Kiesspel – bewegingsspel: kleuters tussen twee opties letterlijk kant laten kiezen. Daarna bevragen: bijzonder rijke taalopdracht. (Zie: september 2021: **Jordy zoekt geld**: verhaal en handleiding Welzijnswerk – Odisee)

Extreme make-over keuzemoment p. 121

Vanaf nu mogen enkele kleuters tegelijk kiezen. Zo houdt juf Jinte het tempo erin. Juf Jinte gebruikt een paar weken na elkaar telkens een ander kiessysteem. Elke vrijdag noteert ze met de kleuters de pro's en contra's van het systeem op een groot vel papier. Zo kunnen de kleuters na een maand de systemen vergelijken. De kleuters kiezen voor het 'kinderen van de dag'-systeem. Dat vinden ze het eerlijkst.

Extreme make keuzemoment – over p. 121

Juf Jinte heeft een reuzengroot keuzebord gemaakt. Alle dagen van de week staan erop. De kleuters en juf Jinte kunnen op die manier zien wie wat kiest doorheen de week. Op het einde van de week neemt juf Jinte een foto van het keuzebord. Ze houdt die foto's bij en weet op die manier precies hoe populair elke hoek en activiteit is. Ze kan de ouders bovendien exact vertellen welke activiteiten hun kleuter het vaakst kiest.

Extreme make keuzemoment – over p. 121

Wordt een activiteit of hoek niet vaak gekozen, dan ziet juf Jinte dat met dit nieuwe systeem meteen. Ze bespreekt dan samen met de kleuters wat die hoek of activiteit beter of aantrekkelijker zou kunnen maken. Zo stelden de kleuters voor om in een lampje en zachte kussens voor de boekenhoek te voorzien. Sindsdien wordt de boekenhoek meer gekozen, zelfs door Thomas.

Hèhe! Na deze workshop

- ✓ heb je de basics rond **taalverwerving en taalbevordering** opgefrist
- ✓ heb je enkele zeer krachtige **talige powertools** (interactievaardigheden) opgefrist
- ✓ beschik je over een krachtige **kapstok** om alle activiteiten in de tweede – derde kleuterklas **maximaal taal- en denk-krachtig te maken**, rekening houdend met de ontwikkelingskenmerken van de kleuters en met tijd
- ✓ bekijk je bepaalde **routines en vaak voorkomende activiteiten**, zoals onthaal, kiesmomenten, ... met andere ogen

Zin om aan de slag te gaan?

- BEDANKT VOOR DE AANDACHT!
- VRAGEN? OPMERKINGEN?

marlies.algoet@odisee.be

maximaal-megataal.odisee.be

